

Z P R A V O D A J

Vydává
Národní informační,
vzdělávací
a osvětové středisko
bezpečnosti práce
při Výzkumném ústavu
bezpečnosti práce, v.v.i.

www.suip.cz <http://osha.europa.eu/fop/czech-republic/cs/>
www.bozpinfo.cz www.vubp.cz

číslo 1/2015

Bezpečnost práce při provozu bioplynových stanic

V posledních několika letech došlo k rapidnímu nárůstu instalací bioplynových stanic, především v zemědělské prvovýrobě. Jedná se o složité technologické zařízení, které nebylo v zemědělské výrobě dříve provozováno.

V roce 2013 Státní úřad inspekce práce (dále „SÚIP“) vydal informační leták, ve kterém upozorňuje provozovatele bioplynových stanic na jejich povinnosti spojené s provozem tohoto zařízení (leták v elektronické podobě viz www.suip.cz, rubrika „Informační materiály – Bezpečnost práce“ nebo přímo http://www.suip.cz/_files/suip-b2eac79228d72291910dd3eb-9d393a7a/biopl原因stanice.pdf).

V roce 2013 došlo v souvislosti s provozem bioplynových stanic ke dvěma smrtelným pracovním úrazům a dvěma závažným pracovním úrazům, což orgány inspekce práce jen utvrdilo v tom, že je potřeba provést důkladnou kontrolu povinností provozovatelů bioplynových stanic ve vztahu k bezpečnosti práce. V loňském roce proto inspekce práce obeslala všechny stavební úřady v ČR s požadavkem na informace týkající se počtu bioplynových stanic v jejich územní působnosti, počtu projektových dokumentací, ke kterým se vyjadřoval oblastní inspektorát práce (dále „OIP“), a počtu účastí OIP při kolaudacích. Takto získané informace byly následně využity v kontrolní činnosti, která pak byla o to účinnější.

V rámci tohoto úkolu bylo doposud provedeno 119 kontrol. Při všech kontrolách bylo zjištěno 684 nedostatků představujících porušení závazných právních předpisů.

Oblastní inspektoráty práce uložily v rámci plnění tohoto úkolu 5 pokut v celkové částce 315.000,- Kč. V jednom případě byly zjištěny tak závažné nedostatky v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci, že byla uložena pokuta ve výši 250.000,- Kč.

Přínosem prováděných kontrol je skutečnost, že zaměstnavatelé jsou touto cestou upozorněni na plnění povinností souvisejících s provozem bioplynových stanic, a to zejména ve vztahu k elektrickým a plynovým zařízením.

Z provedených kontrol dále vyplynulo, že pokud se obsluhuje bioplynové stanice věnuje zaměstnanec s technickým vzděláním, je to na provozované bioplynové stanici znát. Tito zaměstnanci řeší tuto problematiku s daleko větším přehledem, než obsluha bez technického vzdělání.

Zjištěné nedostatky vyplývají zejména z nevhodně nastavené vzájemné komunikace mezi provozovateli bioplynových stanic, servisními organizacemi a revizními technikami.

Není bez zajímavosti, že v případech, kdy se OIP účastnil kolaudace bioplynové stanice, bylo při kontrole zpravidla zjiš-

těno méně nedostatků. Nicméně je potřeba uvést, že některé bioplynové stanice byly uvedeny do provozu dříve, než byl ze strany SÚIP a OIP vznesen požadavek na účast při kolaudačním řízení.

Na základě výsledků z provedených kontrol máme za to, že daný úkol by měl pokračovat i v příštím roce a přispět tím k nastoupenému trendu zvyšování povědomí provozovatelů bioplynových stanic o právních předpisech v této oblasti. Kontrolou tak projdou i další provozovatelé bioplynových stanic.

Závěrem lze říct, že kampaň z roku 2013 a loňský hlavní úkol zaměřený na bezpečnost provozu bioplynových stanic u jejich provozovatelů přispěly k lepšímu povědomí o požadavcích na toto technické zařízení. To se také projevilo v aktivním přístupu k řešení této problematiky u provozovatelů bioplynových stanic.

Ing. Miroslav Zálaha,
inspektor odboru bezpečnosti práce
Státní úřad inspekce práce

Navrhování střech a jeho problematika v přípravě, realizaci i užívání stavby z pohledu BOZP

Předpoklady pro bezpečné provádění prací ve výškách, až již v rámci realizace stavby nebo jejího následného užívání a údržby, vychází ze správně stanoveného a vhodně realizovaného projektu stavby. Životní cyklus stavby pak lze z pohledu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci rozdělit na tři fáze.

První fáze – projektová příprava. Již ve fázi přípravy stavby stanovuje zákonodárce stavebníkovi povinnosti ve vztahu k bezpečnému provádění a následnému užívání stavby. Ve vztahu k bezpečnému užívání stavby se jedná především o naplnění požadavků vycházejících z § 111 zákona č. 183/2006 Sb., stavebního zákona, ve znění pozdějších předpisů, a dotčených ustanovení jeho prováděcích vyhlášek, především § 8 odst. 1 písm. e) a § 25 odst. 2 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, a přílohy č. 5, části B.2.5 vyhlášky č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, ve znění pozdějších předpisů. Výše uvedené požadavky ve vztahu ke střechám přesněji specifikuje především čl. 5.6 a 6 ČSN 73 1901: 2011 Navrhování střech, popř. ČSN 74 3282:2013 Ocelové žebříky.

V praxi jsou těmito požadavky myšlena opatření směřující k bezpečnému přístupu na střechy, bezpečnému provádění prací na střešních rovinách včetně údržby střešního a obvodového pláště a prosklených ploch nepřístupných z podlah a k bezpečnému provádění oprav, kontrol, revizí a údržby zařízení na střeše umístěných (např. vzduchotechnika, požárně bezpečnostní zařízení pro odvod tepla a kouře, světlíky, jímací a svodové soustavy ochrany proti blesku a odvodňovací soustavy střechy). Je žádoucí posilovat v tomto ohledu úlohu koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi, určeného pro fázi přípravy stavby podle ustanovení § 14 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů. Jednou z jeho dalších činností stanovených v § 7 nařízení vlády č. 591/2006 Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništech, je zajistit zpracování požadavků na bezpečnost a ochranu zdraví při práci při udržovacích pracích.

Fáze druhá – realizace stavby. Bezpečné provádění prací ve výškách při realizaci stavby je do značné míry ovlivněno předcházející fází přípravy. Pokud byla navržena opatření směřující k bezpečnému provádění prací na střeších v rámci užívání, jejich aplikace při realizaci stavby v mnohém usnadní práci osob na střešní konstrukci samotné. Ať už byla navržena technická konstrukce proti pádu na volných hranách střešních rovin nebo systém ochrany proti pádu v podobě kotvicích zařízení, redukuje tato opatření stavebníka ve velké míře riziko chybně stanoveného nebo nerealizovaného opatření samotného zhotovitele (např.

z pohledu ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 309/2006 Sb., a části II. bodu 5 přílohy k nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky).

Fáze třetí – užívání objektu. Pokud byla vhodně navržena opatření z fáze první a následně byla tato opatření správně realizovaná ve fázi druhé, je užívání objektu jeho uživatelem a naplnění povinnosti zaměstnavatele § 102 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, v mnohém usnadněno.

Kontrolu předmětných opatření přijatých k naplnění povinností stavebníka pak vykonává příslušný stavební úřad ve spolupráci s oblastními inspektoráty práce prostřednictvím vyjadřování se k projektovým dokumentacím a prostřednictvím stavebního řízení ke kolaudačnímu souhlasu nebo k povolení zkušebního provozu.

Oblastní inspektorát práce pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj se sídlem v Ostravě provedl v roce 2014 ve smyslu kontroly výše popsaných povinností celkem 155 posouzení projektových dokumentací a uplatnil své požadavky k povolení užívání staveb při účasti na 59 řízeních k vydání kolaudačního souhlasu nebo povolení zkušebního provozu.

Ing. Lukáš Petik,
inspektor

Oblastní inspektorát práce pro Moravskoslezský kraj
a Olomoucký kraj

Protikorupční opatření na Státním úřadu inspekce práce

Státní úřad inspekce práce (dále „SÚIP“) realizuje od května 2014 projekt zaměřený na implementaci protikorupčních opatření do chodu úřadu a nastavení vnitřního systému efektivního boje proti korupci. Tento projekt, jehož celý název zní „Tvorba protikorupční strategie a vzdělávání zaměstnanců v oblasti protikorupčních opatření v rámci SÚIP“, registrační číslo CZ.1.04/4.1.00/B6.00011, je spolufinancovaný z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

V říjnu 2014 bylo vyhlášeno výběrové řízení pod názvem „Komplexní zajištění efektivních nástrojů v boji proti korupci“. Dne 6. 1. 2015 zadavatel rozhodl o výběru nejvhodnější nabídky, kterou podal uchazeč Ernst & Young Audit, s.r.o. Dne 28. 1. 2015 byla podepsána smlouva s vítězným uchazečem.

Náplní projektu je vytvoření protikorupční strategie SÚIP včetně implementace protikorupčních opatření do chodu organizace. Součástí této aktivity bude provedení analýzy současného stavu boje proti korupci na SÚIP a oblastních inspektorátech práce a zpracování komparativní studie porovnávací způsob boje proti korupci u regionálních institucí ve vybraných členských státech EU a u obdobných státních institucí v ČR.

Další aktivitou projektu bude vzdělávání vedoucích zaměstnanců, příp. jiných vybraných klíčových zaměstnanců a inspektorů v oblasti boje proti korupci a etiky a poslední částí je vytvoření instruktážního videa s nejčastějšími korupčními situacemi a možnostmi jejich řešení. Realizace projektu potrvá do konce října letošního roku.

Ing. Jana Černínová, projektový manažer
Státní úřad inspekce práce

Vhodnost spolupráce inspektorátu práce s Cizineckou policií při kontrolách nelegálního zaměstnávání

Státní úřad inspekce práce je orgánem státní správy, který se dále člení na osm oblastních inspektorátů práce a je řízen Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR (viz také www.suip.cz).

Oblastní inspektoráty práce (dále „OIP“) vykonávají kontrolní činnost v oblastech pracovněprávních vztahů, pracovních podmínek, bezpečnosti práce, bezpečnosti technických zařízení a problematiky nelegálního zaměstnávání cizinců a občanů ČR.

Právě kontrola nelegálního zaměstnávání patří mezi kompetence OIP od roku 2012.

Inspektoři těchto útvarů kontrolují dodržování povinností vyplývajících ze zákona č. 435/2004 Sb., zákona o zaměstnanosti. Mezi hlavní úkoly útvarů patří kontrola zaměstnávání cizinců, zda kontrolovaná osoba neumožňuje výkon nelegální práce a jestli fyzická osoba nevykonává nelegální práci.

Některé z těchto kontrol jsou prováděny ve spolupráci s dalšími orgány státní správy a složkami státu, např. s Policií České republiky, odbory Cizinecké policie, v rámci krajských ředitelství. Při součinnostní kontrole spolupracují příslušníci odboru Cizinecké policie s inspektory OIP. Cizinecká policie má ve svých řadách dokladové specialisty, kteří dokáží podle speciální techniky rozpoznat falešný nebo pozměněný doklad. Dále také policisty, kteří se zabývají cizineckou problematikou v rámci zákona 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Tito specialisté dokáží rozoznat druhy povolení pobytů, druhy víz, druhy cestovních dokladů a vyhodnotit tuto problematiku. Policisté při společné kontrole provádí lustrace osob v informačních systémech vedených Policií ČR a Ministerstvem vnitra ČR.

Inspektoři na Královéhradecku mají velice dobré zkušenosti se spoluprací s Cizineckou policií. Nejen, že má ve svých řadách výše zmiňované specialisty, ale je ozbrojenou složkou státu, která má na rozdíl od inspekce práce

možnost výběru civilního oblečení nebo uniformy, která působí dle inspektorů autoritativně. Dále při společných kontrolách odbor Cizinecké policie zajišťuje objekty, aby nedocházelo k případným útěkům osob z kontrolovaných pracovišť.

Spolupráce inspekce práce a policie se již v mnoha případech vyplatila. Jako příklad je možné uvést kontrolu, která proběhla v roce 2014. Inspektoři ztotožnili všechny pracující osoby v objektu, kdy nelegální zaměstnávání na místě zjištěno nebylo. Jelikož se v provozu nacházeli i zaměstnanci s cizí státní příslušností, předali inspektoři tuto informaci Policii ČR, odboru Cizinecké policie, která následně prostřednictvím svých specialistů na místě zjistila přítomnost falešných dokladů totožnosti, které cizinci inspektorům předložili při kontrole.

Spolupráce inspektorátu práce s odbory Cizinecké policie je při vybraných kontrolách nelegálního zaměstnávání nepostradatelná.

Bc. Lenka Vrabcová,
inspektorka

Oblastní inspektorát práce pro Královéhradecký kraj
a Pardubický kraj

Připravovaná veletržní setkání a doprovodné akce v roce 2015

Dovolujeme si Vás pozvat do společného výstavního stánku, ve kterém budou zástupci odborných státních i nestátních institucí připraveni poskytnout informace a poradenství v celém spektru problematiky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, včetně nabídky odborných publikací, výukových programů, vzdělávacích aktivit a videoprogramů.

Za účasti zástupců z Ministerstva práce a sociálních věcí, Státního úřadu inspekce práce, Výzkumného ústavu bezpečnosti práce, v. v. i., oblastních inspektorátů práce a dalších partnerů budou veletržní setkání a doprovodné akce probíhat pod patronací a s podporou Evropské agentury pro BOZP v rámci Evropské kampaně BOZP 2014–2015 s názvem „Zdravé pracoviště zvládne i stres“.

	Termín Místo konání
INTERPROTEC 2015 Mezinárodní veletrh prostředků osobní ochrany, bezpečnosti práce a pracovního prostředí	19. – 21. 5. 2015 Veletrhy Brno
FOR ARCH 2015 Mezinárodní stavební veletrh	15. 9 – 19. 9. 2015 PVA EXPO PRAHA v Letňanech

Bližší informace:

www.bozpinfo.cz rubrika Kalendář akcí

hlavickova@vubp-praha.cz

tel.: 221 015 892

soutěžní přehlídka stavebních řemesel
19. mezinárodní ročník

Regionální kola a mezinárodní finále za účasti inspektora z oblastního inspektorátu práce.

Místo konání	Termín
REGION PRAHA, STŘEDNÍ A SEVERNÍ ČECHY výstava stavebních materiálů a technologií STAVITEL Výstaviště Lysá nad Labem	20.–21. 2. 2015
REGION SEVERNÍ MORAVA výstava Střechy a stavba Výstaviště Černá louka, Ostrava	27.–28. 2. 2015
REGION VÝCHODNÍ ČECHY A JIŽNÍ MORAVA veletrh STAVBA A ZAHRADA 2015 Výstaviště ALDIS Hradec Králové	20.–21. 3. 2015
REGION JIŽNÍ A ZÁPADNÍ ČECHY výstava Hobby Výstaviště České Budějovice	15.–16. 5. 2015
FINÁLE 19. ROČNÍKU 26. ročník mezinárodního stavebního veletrhu FOR ARCH 2015 PVA Letňany, Praha	15.–19. 9. 2015

Neelektrická práce v blízkosti elektrických zařízení – poznatky z kontrol

Neelektrická práce v blízkosti elektrických zařízení je frekventovaná činnost, která se vyskytuje v mnoha podobách a je vykonávána často, aniž si to aktivní účastníci těchto prací uvědomují.

Jedná se o druh práce, která je prováděna ve vzdálenosti stejné nebo větší, než je hranice zóny přiblížení k živým částem Dv (vzdálenost Dv definuje vnější hranici zóny přiblížení a je uvedena v ČSN EN 50110-1 ed. 2 resp. ed. 3). Při této práci se musí zajistit, aby pracující osoby nezasahovaly do zóny přiblížení ani částmi svého těla, ani předměty, se kterými pracují. Nejedná se přitom o práce, které jsou prováděny na elektrických zařízeních, ani o práce v blízkosti živých částí elektrických zařízení.

Při neelektrických pracích v blízkosti elektrických zařízení dochází k závažným a smrtelným úrazům elektrickým proudem nebo k poškození elektrického zařízení. Rizika vzniku úrazů elektrickým proudem při neelektrické práci v blízkosti elektrických zařízení vytváří také elektrické zařízení, které nesplňuje požadavky platných předpisů.

Příklady neelektrické práce v blízkosti elektrických zařízení:

- stavební práce v blízkosti venkovních vedení nebo zemních kabelů;
- výkopové práce;
- lešenářské práce;
- práce se zdvihacím zařízením, stavebními stroji, dopravníky;
- práce v ochranných pásmech elektrizační soustavy;
- zemědělské práce;
- neelektrické instalační práce;
- přepravní práce;
- čištění, natírání a renovace;
- umístování jiného zařízení a zařízení budov (např. při vrtání otvorů do zdi za účelem upevnění zavazacích předmětů) atd.

Při kontrolách příčin a okolností pracovních úrazů způsobených elektrickým proudem při neelektrické práci v blízkosti elektrických zařízení bylo zjištěno porušení předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci tím, že:

- nebyla učiněna opatření proti dotyku nebo přiblížení k částem s nebezpečným napětím (živým částem) ve smyslu ustanovení § 199 písm. a) vyhlášky č. 48/1982 Sb., ve znění pozdějších předpisů;
- neelektrické práce v blízkosti elektrických zařízení byly vykonávány, aniž byla přijata potřebná opatření ke snížení působení elektrických rizik; aktivní účastník této práce si neuvědomoval nebo podceňoval přítomnost elektrických zařízení;
- nebyly dodrženy požadavky ČSN EN 50110-1 ed. 2 - Obsluha a práce na elektrických zařízeních, resp. požadavky ČSN EN 50110-1 ed. 3 - Činnost na elektrických zařízeních, které platí také pro veškerou neelektrickou pracovní činnost;
- při neelektrické práci v ochranných pásmech elektrizační soustavy nebyla dodržena ustanovení § 46 zákona č. 458/2000 Sb. (energetický zákon) ve znění pozdějších předpisů.

Při neelektrické práci v blízkosti elektrických zařízení existují nepřijatelná elektrická rizika, proto je důležité věnovat zvýšenou pozornost vhodné organizaci bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímání opatření k předcházení rizikům.

Ing. Bohumír Mikenda, inspektor
Oblastní inspektorát práce pro Moravskoslezský kraj
a Olomoucký kraj

Tento příspěvek je pro Zpravodaj SÚIP zkrácen.
Celý článek je k dispozici na www.suip.cz
(rubrika Zpravodaj, číslo 1/2015) a www.bozpinfo.cz.